

โมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว Measurement Model of Life skills in Sa Kaeo High School Students for Thailand 4.0 Era

ภัทราวดี มากมี* กิติคุณ รสแก่น จรียาพร อุตรวชิเชียร ชลิดา วรณโพธิ์กลาง นุชจรี อูทอจิต ปภาวดี ทิพอทัย
พินิต ชินสร้อย และอัญชลิกา เฟื่องฟูง

Pattrawadee Makmee*, Kitikun Roskaen, Jariyaporn Uttaravichian, Chalida Wannapoklang,
Nutchari Autthachit, Pabhavadee Thipautai, Pinit Chinsoi and Anchalika Fuangfung

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University 169 Long-Hard Bangsaen
Road Saen Sook Sub-district Mueang District, Chon Buri 20131. Thailand

*Corresponding Author, E-mail: pattrawadee@gmail.com

(Received: October 26, 2017; Revised: December 26, 2017; Accepted: December 27, 2017)

บทคัดย่อ

ทักษะชีวิตมีความสำคัญกับยุคไทยแลนด์ 4.0 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้วกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย จำนวน 500 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้วที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ และองค์ประกอบที่ 2 ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ แบ่งเป็น 10 ด้าน ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ความตระหนักในตนเอง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการความเครียด และการจัดการอารมณ์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่าน้ำหนักทักษะชีวิตทั้ง 10 ด้าน มีค่าเป็นบวก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 ถึง .84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเหล่านี้อยู่ในองค์ประกอบทักษะชีวิตทั้ง 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .62 ถึง .81 โดยที่ด้านที่ค่าน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 ถึง .84 โดยที่ด้านที่ค่าน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ ทักษะการเข้าใจผู้อื่น

คำสำคัญ : ยุคไทยแลนด์ 4.0 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

Life Skills had importance with Thailand 4.0 Era. This research aimed to develop and validate Confirmatory Factor Analysis model of Life Skills of High School Students in Sa Kaeo province in the era. The research sample comprised of 500 students which were drawn by Proportional Stratified Random Sampling. Research instrument was a life skill questionnaire. The data analysis was done by means of Confirmatory Factor

Analysis using LISREL. Using the Confirmatory Factor Analysis, the results indicated that the model of Life Skills of High School Student in Sa Kaeo were 2 Factors, Critical Cognitive Skills, Social and Emotional Skills Divided into 10 facet include Creative Thinking, Critical Thinking, Decision Making, Problem Solving, Effective Communication, Self-Awareness, Empathy, Interpersonal Relationship Skill, Coping with Stress, and Coping with Emotions. The results was in accordance with the empirical data and the Life skills of High School Student in Sa Kaeo was composed of two latent variables with five manifest variables each. The factor loadings for all 10 variables were positive. The standardized factor loadings ranging from .50 to .84 and were statistically significant at .01. For the first latent variable, Critical Cognitive Skills, there were standardized factor loadings ranging from .62 to .81 and, specifically, the highest loading was Critical thinking. For the second latent variable, Social and Emotional Skills, there were standardized factor loadings ranging from .50 to .84 and, specifically, the highest loading was Empathy.

Keywords: Thailand 4.0 Era, Life skills in critical cognitive skills, Life skills in social and emotional Skills, Confirmatory Factor Analysis

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการเติบโตอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี การสื่อสารในโลก ดิจิทัล ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ในเชิงสังคมและ/หรือเชิงวิชาชีพ การเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตของคนในยุคนี้ จึงมีความจำเป็น เพื่อพัฒนาการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชนซึ่งเป็น อนาคตสำคัญของชาติ (Pipattanawong, 2014) ทักษะชีวิต ถือได้ว่าเป็นความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา ที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้ใน อนาคต การมีทักษะชีวิตจึงมีส่วนช่วยให้วัยรุ่นสามารถนำความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับทัศนคติ ผ่านการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองถึงผลที่จะเกิดขึ้น และมีความสามารถตัดสินใจปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมได้ ทักษะชีวิตมีความจำเป็นอย่างมากในเรื่อง ของการดูแลสุขภาพ การป้องกันการติดเชื้อ เอชไอวี ยาเสพติด การท้องไม่พร้อม ความปลอดภัย คุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ ทำให้วัยรุ่นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และรับมือกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ มีความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพราะนับตั้งแต่มนุษย์เกิดมาจะต้องได้รับการหล่อหลอมโดย กระบวนการตามธรรมชาติและกระบวนการทางสังคมเป็นปฏิภยาต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ระหว่างที่ผ่านกระบวนการเหล่านั้น มนุษย์ต้องประสบกับแรงกดดัน และแรงกระแทกจากภายนอกจากเพื่อน ครอบครัว ชนบประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจน สิ่งแวดล้อมต่างๆ คนที่สามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่ได้ในสังคมอย่างปกติสุข และไม่กลายเป็นคนเจ้าปัญหา เมื่อเป็นเช่นนั้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างสมดุลโดยอาศัยทักษะชีวิตที่ต้องผ่านกระบวนการ ฝึกฝน (Wongpiromsan & Ruengkanjanaset, 2009)

ทักษะชีวิตเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในการใช้ชีวิตประจำวัน และการได้รับการพัฒนาทักษะ ชีวิตจะช่วยให้นักเรียนค้นหาวิธีการคิดใหม่ ๆ และการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งเกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำ ของพวกนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในสิ่งที่พวกนักเรียนทำมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ สร้างความเชื่อมั่น ทั้งในทักษะการพูด การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและความร่วมมือในการทำงาน รวมถึงเกิดการวิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความเข้าใจว่าทำไมพวกเขาจึงเลือกทางเลือกบางอย่างที่เกิดขึ้นเมื่อพบกับสถานการณ์นอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังพัฒนา ความรู้สึกเพื่อให้เกิดความตระหนักในตนเองและได้รับการยอมรับชื่นชมจากคนอื่น ๆ (Macmillan Education, 2015) จึงมีกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตมีความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันในเรื่องการศึกษาทักษะชีวิต LSE (Life-Skills Education) สำหรับ

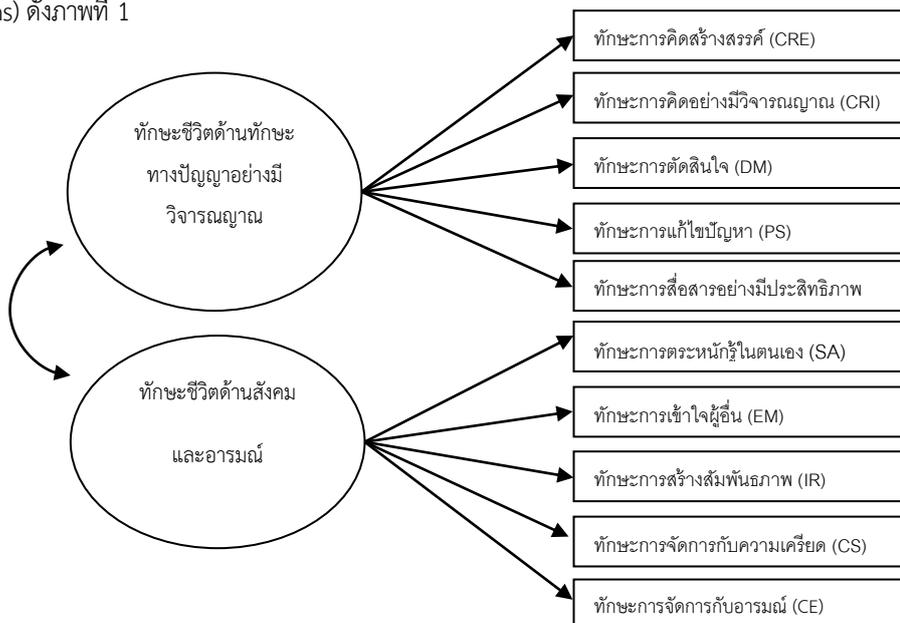
นักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตสามารถช่วยส่งเสริมการปรับตัวทางสังคม ดังงานวิจัย Rahmati et al. (2010) การควบคุมความโกรธ (Feindler et al., 1986) การเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง (Young et al., 2012) และการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานทางวิชาการ (Elias et al,1991)

คณะผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาประเทศการศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การเตรียมการศึกษาไทยเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 มีปัจจัยหลายอย่างที่ต้อคำนึงถึง ดังนั้นการจะเปลี่ยนแปลงต้องเป็นการก้าวที่ละก้าวจึงจะเกิดความยั่งยืนได้ (Jareonsetsil, 2016) เพื่อนำข้อเท็จจริงมาประกอบการกำหนดนโยบายการศึกษา ตระหนักเห็นความสำคัญ และเห็นความจำเป็นของ การประเมินงานวิจัยดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นที่ยุติ โดยผ่านกระบวนการตามหลักวิชาการ และสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งจากงานวิจัยที่ผ่านมาปรากฏว่าองค์ประกอบในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายังไม่ชัดเจน (World Health Organization (1997) คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้วกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

กรอบแนวคิดการวิจัยได้ใช้ทฤษฎีทักษะชีวิตตามแนวคิดของ (World Health Organization (1997) ได้แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Cognitive Skills) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1.1 ด้านการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 1.2 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) 1.3 ด้านการตัดสินใจ (Decision Making) 1.4 ด้านการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) และ 1.5 ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) และ 2.ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Skills) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 2.1 ด้านความตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) 2.2 ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) 2.3 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Skill) 2.4 ด้านการจัดการความเครียด (Coping with Stress) และ 2.5 ด้านการจัดการอารมณ์ (Coping with Emotions) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ข้อ ได้แก่ 1. ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัด

สระแก้ว ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1.1 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem solving) และทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) 1.2 ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ (Interpersonal relationship skills) ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) และทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotions) และ 2. โมเดลทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 80 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 16,296 คน (Office of the Basic Education Commission, 2016) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (questionnaire) ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้แนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ จำนวน 10 ด้าน ฤละ 6 ข้อ รวมเป็น 60 ข้อ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ตรวจสอบความชัดเจนใน การใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ด้วยดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (I-CVI) ผ่านเกณฑ์คุณภาพทุกข้อ โดยมีค่า I-CVI ไม่ต่ำกว่า .78 และดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI) มีค่า .96 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ (Polit & Beck, 2007)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ หรือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อกับคำถามรวมทั้งฉบับ (Corrected Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่เป็นบวกตั้งแต่ .30 ขึ้นไป หาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .78 (Pallant, 2013)

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2559 ได้รับมาตรวัดกลับคืนและเป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้โปรแกรมลิสเรล ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

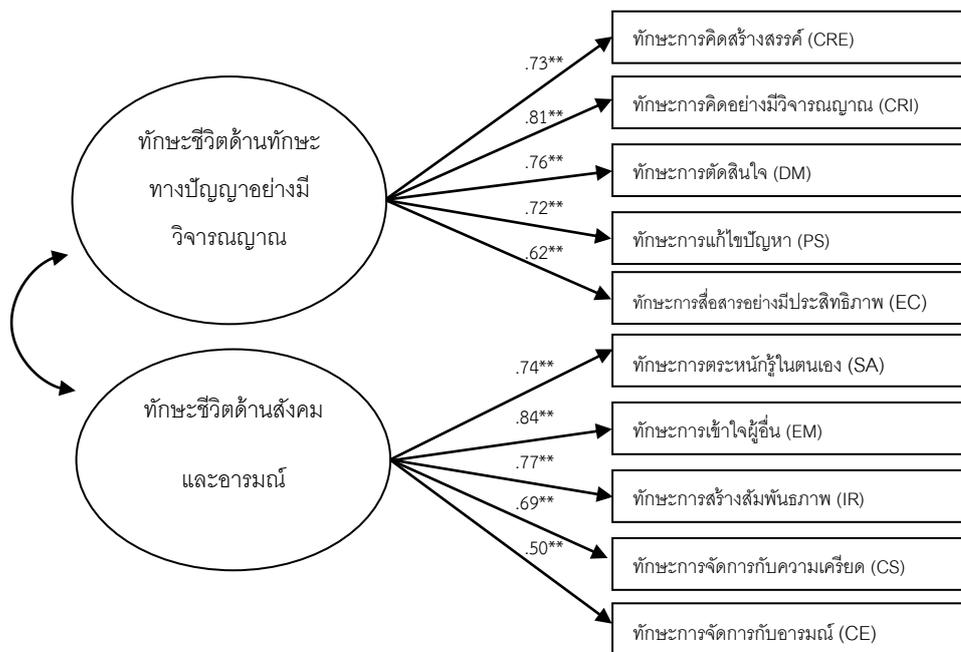
ผล

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 267 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 และเพศชายจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 82 คน คิดเป็น 16.4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และน้อยที่สุดคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6

ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในข้อที่ 1 ที่กล่าวว่าทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0

ในจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1.1 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem solving) และทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) 1.2 ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ (Interpersonal relationship skills) ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) และทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotions)

จากสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 พบว่าโมเดลทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งปรากฏว่า ค่าไค - สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 22.90 ที่องศาอิสระ (df) 21 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .34 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .991 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .980 และ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000 ตามลำดับ ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .029 และค่ารากกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .013 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสระแก้วที่สร้างขึ้น สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีดังภาพที่ 2

หมายเหตุ: Chi-square (χ^2) = 22.90, df = 21, p = .34, GFI = .991, AGFI = .980, CFI = 1.000, SRMR = .029, RMSEA = .013

**p < .01

ภาพที่ 2 ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้ว

จากภาพที่ 2 ปรากฏว่าทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในจังหวัดสระแก้วมี 2 องค์ประกอบ 10 ด้าน จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่าน้ำหนักของด้านทั้ง 10 ด้าน มีค่าเป็นบวก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 ถึง .84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านที่ 1 ถึง 5 เป็นตัวแปรในองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณมีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบอยู่ระหว่าง .62 ถึง .81 โดยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (CRI) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ .81 รองลงมาคือทักษะการตัดสินใจ (DM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .76 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (CRE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .73 ทักษะการแก้ไขปัญหา (PS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .72 และน้อยที่สุดคือทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (EC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .62

ด้านที่ 6 ถึง 10 เป็นตัวแปรในองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 ถึง .84 โดยทักษะการเข้าใจผู้อื่น (EM) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ .84 รองลงมาคือทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ (IR) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .77 ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (SA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .74 ทักษะการจัดการกับความเครียด (CS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .69 และน้อยที่สุดคือทักษะการจัดการกับอารมณ์ (CE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .50

อภิปรายผล

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการเติบโตอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี การสื่อสารในโลกดิจิทัล ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ในเชิงสังคมและ/หรือเชิงวิชาชีพ การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการดำรงชีวิตของคนในยุคนี้ จึงมีความจำเป็น เพื่อพัฒนาการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตสำคัญของชาติ (Pipattanawong, 2014) ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ยุคไทยแลนด์ 4.0 ของจังหวัดสระแก้วมีทักษะชีวิต ทั้ง 10 ทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ Kongvimon et al. (2015) พบว่าทักษะชีวิตที่กล่าวมาทั้ง 10 ด้านเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาสอนวัยรุ่นให้เขามีความสามารถด้านทักษะชีวิต โดยผ่านการเรียนรู้ของการปฏิบัติ โดยที่ปัจจัยทางสังคมและทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด ลักษณะที่แน่นอนของทักษะชีวิตตามยุคไทยแลนด์ 4.0 และสอดคล้องกับ Voracharoensri (2007) และ Daengsuk (2007) พบว่า ในกลุ่มวัยรุ่นและในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ พบว่าทักษะชีวิตทั้ง 10 ด้าน และสอดคล้องกับทักษะชีวิตที่ควรมีสำหรับเด็กและวัยรุ่นในโรงเรียน ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization = WHO) และพบว่าทักษะชีวิตที่ทุกทักษะ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ Voracharoensri (2007) และ Daengsuk (2007) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เขตดินแดง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongvimon et al. (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบวัดการมีชีวิตที่ผสมผสานลงตัว พบว่าการมีชีวิตที่ผสมผสานลงตัวควรมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านกาย ด้านเศรษฐกิจ และด้านจิต-สังคม

ในองค์ประกอบที่ 1 ทักษะชีวิตด้านทักษะทางปัญญาอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .62 ถึง .81 โดยที่ด้านที่ค่าน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 ทักษะชีวิตด้านสังคมและอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 ถึง.84 โดยที่ด้านที่ค่าน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ ทักษะการเข้าใจผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Voracharoensri (2007) ซึ่งพบว่าในด้านดังกล่าวกลุ่มวัยรุ่นมีค่าน้ำหนักค่อนข้างสูง

เมื่ออภิปรายรายด้านพบว่าทักษะชีวิตที่มีค่าน้ำหนักสูงสุดของนักเรียนมัธยมในสระแก้ว คือ ด้านทักษะการเข้าใจผู้อื่น และ สอดคล้องกับการศึกษา Voracharoensri (2007) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น ซึ่งแสดงว่า ในนักเรียนมัธยมของจังหวัดสระแก้ว มีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งอาจจะมาจากครอบครัว สังคม หรือระบบการศึกษา พบว่าทักษะชีวิตที่มีค่าน้ำหนักต่ำสุดของนักเรียนมัธยมศึกษาในสระแก้ว คือ ด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และด้านทักษะการจัดการกับความเครียด สอดคล้องกับการศึกษาของ Voracharoensri (2007) ที่กล่าวว่าทักษะการจัดการความเครียดกับทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มนักเรียนมัธยมในสระแก้ว อาจจะพบพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารงานด้านการศึกษามีข้อมูลแบบสอบถามทักษะชีวิตที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้วัดทักษะชีวิตของนักเรียน
2. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าทักษะการเข้าใจผู้อื่น เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดของทักษะชีวิตนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนั้นหน่วยงานด้านการศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ ควรให้ตระหนักและความสำคัญในการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมเกี่ยวกับทักษะการเข้าใจผู้อื่น โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของประโยชน์ในการใช้ชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
3. ควรส่งเสริมและเพิ่มการจัดกิจกรรมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และด้านทักษะการจัดการกับความเครียดให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลวิจัยทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสระแก้ว : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยที่น่าจะมีการพัฒนาให้โมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ความตระหนักรู้ในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความรับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมในการสร้างแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีบริบทหลากหลายมากขึ้น

2. ควรทำการวิเคราะห์ระดับทักษะชีวิตเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสระแก้วกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นอาชีวศึกษา หรือบุคลากรในหน่วยงานราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นต้นควรมีการศึกษาเชิงปฏิบัติการในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อให้ครอบคลุมในการสร้างแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองในวงกว้างมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Daengsuk, R. (2007). *Upbringing affecting Life Skills of Matthayom Sueksa students at Piboonprachasan School, Din Daeng District, Bangkok*. Bangkok: Ramkhamheang University. (in Thai)
- Elias, M. J., Gara, M. A., Schuyler, T. F., Branden-Muller, L. R. & Sayette, M. A. (1991). The promotion of social competence: longitudinal study of a preventive school-based program. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61(3), 409-417.
- Feindler, E. L., Ecton, R. B., Kingsley, D. & Dubey, D. R. (1986). Group anger-control training for institutionalized psychiatric male adolescents. *Behavior Therapy*, 17(2), 109-123. doi:http://dx.doi.org/10.1016/S0005-7894(86)80079-X
- Jareonsetsil, T. (2016). *Policy focus Minister of Education* [Online]. Retrieved October 3, 2016, from: <http://bps.sueksa.go.th>. (in Thai)
- Komjakraphan, P., Balthip, Q., Naka, K. & Piriyaunthon, S. (2017). Development of the Harmony of Life Scale. *Journal of Yala Rajabhat University*, 12(Suppl.), 73-85. (in Thai)
- Kongvimon, S., Thepsaeng, S. & Chatkamonthat, S. (2015). The Strategies of Developing for Student's Life Skills. *SWU educational administration journal*, 12(22), 13 -22. (in Thai)
- Macmillan Education. (2015). Income inequality, intergenerational mobility, and the Great Gatsby Curve: is education the key?. *Social Forces*, 94(2), 505-533.

- Maryam, E., Mohamadi, M. D., Zahra, G. & Bahram, I. (2011). Effectiveness of life skills training on increasing self-esteem of high school students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 1043-1047.
- Mungmueng, S. (2012). *Lesson Plans: Life Skills*. Bangkok: Sootpaisanbewder. (in Thai).
- Office of the Basic Education Commission. (2016). *Basic Information* [Online]. Retrieved June 10, 2016, from: <http://www.moe.go.th>. (in Thai)
- Pallant, J. (2013). *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using the SPSS Program* (5th ed.). Maidenhead, Berkshire, England: McGraw-Hill.
- Pipattanawong, W. (2014). Life Skills of Thai Teen in the 21st Century. *Payap university journal*, 24(2), 39 -63. (in Thai)
- Polit, D. F., Beck, C.T. (2007). Focus on Research Methods Is the CVI an Acceptable Indicator of Content Validity? Appraisal and Recommendations. *Research in Nursing & Health*, 30, 459-467.
- Rahmati, B., Adibrad, N., Tahmasian, K. & sedghpour, B. S. (2010). The Effectiveness of life skill training on Social adjustment in Children. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 870-874. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.201>
- Ramesht, M. & Farshad, C. (2009). *Study of life skills training in prevention of drug abuse in students* [Online]. Retrieved May 25, 2009, from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4105605/>.
- Smith, E. A., Swisher, J. D., Vicary, J. R., Bechtel, L. J., Minner, D., Henry, K. L., et al. (2004). Evaluation of life skills training and infused-life skills training in a rural setting: outcomes at two years. *J Alcohol Drug Educ*, 48, 51-70.
- Voracharoensri, S. (2007). *A Study of Life Skills and A Training Group Model Construction for Developing Life Skills of Adolescent Students*. Dissertation, Ed.D. (Counseling Psychology), Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Wongpiromsan, Y. & Ruengkanjanaset., S. (2009). *Life Skills*. Bangkok: Thaihealth Info Center. (in Thai)
- World Education. (2015). *World Education Forum 2015 FINAL REPORT* [Online]. Retrieved May 15 2015, from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002437/243724e.pdf>.
- World Health Organization. (1997). *Life Skill Education For Children and Adolescents in school*. Geneva: World Health Organization.
- Young, D. L., Goodie, A. S., Hall, D. B. & Wu, E. (2012). Decision making under time pressure, modeled in a prospect theory framework. *Organ. Behav. Hum. Decis. Process*, 118, 179-188. doi: 10.1016/j.obhdp.2012.03.00.